

ДО: КМЕТ СТОЛИЧНА ОБЩИНА, СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ и
sofiamemorial@sofiamemorial.bg

ОТНОСНО: Проект за приемане на „Наредба за изменение и допълнение на Наредба за гробищните паркове и погребално-обредната дейност на територията на Столична община“

КЗМ: СОА25-ВК66-539/20.01.2025

МНЕНИЕ: на МАРГАРИТКА СТАНКОВА, бивш кмет на с.Герман 2015-2023г.

ДАМИ И ГОСПОДА,

Поздравления за искането на мнение по предлаганата промяна. Обобщеното ми разбиране за гробищните паркове на територията на Столична община е:

- От десетилетия са налични **големи** гробищни паркове в София с изградена инфраструктура (администрация, широки алеи, осветление, охрана), която трябва да се подобрява и поддържа.
- От десетилетия са налични **малки** местни гробищни паркове на територията на селата около София (със заварена и трудна за промяна инфраструктура, без широки алеи, без осветление, без охрана...). Администрацията за поддържане на гробищните паркове в селата са в кметствата, още от създаването им. Законовите изисквания по селата са: в празни гробове да се полагат **само починали, регистрирани по постоянен адрес в същото село** и в стари гробове - само със съгласието на всички наследници, за да се положат и техни близки от другаде. Погребалните фирми са по избор на наследниците.

Проблемите оформени основно от попълнени таблици за кметствата са:

1. Запълнени гробищни паркове по селата.
2. Липсваща инфраструктура в гробищните паркове – огради, алеи...
3. Непочиствана паразитна растителност в гробищните паркове.
4. Непопълвани регистрационни книги в повечето села.
5. Неплащани такси в повечето села.

Снимки от самите паркове няма. За пълната картина на тези факти е необходимо да се знаят причините, а след това и начинът за справяне:

По т.1: ЗАПЪЛНЕНИ ГРОБИЩНИ ПАРКОВЕ ПО СЕЛАТА.

Последните десетилетия тази тема се negliжираше, независимо от бързото разрастване на селата, острата необходимост от разширение и настояване на повечето кметове, такива нямаше. В Герман **преди 10 години беше утвърдено разширение, но средства за обезщетения не се намериха**. Новата администрация на Столична община миналата година ги е изплатила и при следващи средства би трябвало да се реализира и инфраструктурата на новата част.

По т.2: ЛИПСВАЩА ИНФРАСТРУКТУРА В ГРОБИЩНИТЕ ПАРКОВЕ – ОГРАДИ, АЛЕИ.

Последните десетилетия тази тема също се negliжираше. В повечето населени места неподдържаните огради и обредни помещения, липсата на улично осветление, видеонаблюдение, неасфалтирани алеи са проблеми, със сигурност подавани от кметовете на населените места, но решими единствено с проекти и финансиране от района и общината. За нашия район в предишните мандати за ремонт на гробищни паркове идваха до **30 000 лева на година за ДЕСЕТТЕ села**, за всичко (огради, осветление, алеи, или дребни ремонти...).

По т.3: НЕПОЧИСТВАНА ПАРАЗИТНА РАСТИТЕЛНОСТ ГРОБИЩНИ ПАРКОВЕ.

Основно почистване от храстовидна и паразитна растителност е трудно осъществима без необходимата техника, която в селата в район Панчарево в последните 3-4 години по различни начини вече я има. Отговорност за изправността на тази техника носи местния кмет.

В последните 16-ина години районът назначава в кметствата по 1 или 2 озеленители, които косят и почистват гробищния парк, както и зелените площи в цялото село. В Бистрица дори се косят и чистят и самите гробове. В Герман – само общите части, а от 10-ина години останаха основно декоративни дървета и ежегодно се премахва храстовидна растителност. **При 2-3 години неподдържане, растителността се възстановява и расте още по-бързо в дъждовна година.** В селата жителите настояват пред кмета всичко да се случва както трябва. Тази дейност е трудна, както напр. в Малашевските повече от година не може да се премахне и почисти десетилетната растителност.

По т.4: НЕПОПЪЛВАНЕ НА НУЖНИТЕ КНИГИ В ПОВЕЧЕТО СЕЛА.

Сега смъртен акт и разрешение за погребение се издават в кметството от местния кмет или специалиста, по всяко време, 24/7. Всяко погребение е свързано с попълване на искане от наследник и необходимите законови документи, които се въвеждат със съответен входящ номер в столичната деловодна система Акстър.

Липсата на контрол от районните администрации е основната причина за днешното състояние на регистрите в селата.

В Герман има електронен регистър в Excel от 2012г., а от 2022г. има и специализиран софтуер (дарение), като може да се прави справка за парцел, ред и гроб, поредност, три имена, дата на раждане и смърт, смъртен акт с номер, дата и място на издаване, платена такса.

По т.5: НЕПЛАЩАНЕ НА ТАКСИ В ПОВЕЧЕТО СЕЛА.

Таксите са еднакви и за централните и за малките гробищни паркове в населените места и са приходи на Столична община, но разходите за вторите са минимални в последните години, дори липсващи в някои години. От години се говореше, че таксите ще бъдат **съобразени с категорията на земята** в населеното място, т.е. да са по-ниски от централните гробища, за да бъдат по-лесно плащани (все пак са села с все още много неудобства за транспорт, канализация, подмяна водопровод...) и се въведе навик да се плаща за наем на т.нар. бащина земя.

ВЪПРОСИТЕ МИ:

1. Вместо децентрализация – централизация?! Заради нефинансиране на изброените „пропуски“ в работата на местните кметове по кметства и райони, да се отнеме още една дейност от местната власт? Не свършването на тази дейност е най-вече поради липсата на контрол и дейности в предишните години от Столична община. Кой кмет няма да иска устройване на гробищния парк, който почти цяло село вижда и където са близките му? Ако някой кмет на населено място има нарушение на Наредбата - да се санкционира. Криминалните погребения извън гробищен парк - да се накажат.
2. Каква е икономическата изгода в гробищния парк на едно населено място с 30-40 погребения на ГОДИНА (3-5 на месец), да се назначи **друг нов служител** (със заплата, осигурено помещение с отопление, вода, хигиенно помещение, да се дублира техника за косене) със задача да издава разрешение за погребение, ръчно да води три броя книги, да следи видеонаблюдение, да охранява, да коси и поддържа реда? Или същият ще е в кметството, подчинен на различна структура и далеч от гробищния парк? Или ще бъде в централни гробища? Да се отмени досегашната дейност на кметствата в селата като администрацията на ОП стане **от 190 на 470?**
3. Какво значи „откупна книга“, след като в общински гробищен парк гробовете се наемат, а не се купува собственост?
4. Разрешаването на погребение в днешно време е твърде отговорно. Кметствата въвеждат в архив документите и има централизиран достъп до тях. При голямата липса на места в софийските паркове, кметовете как ще реагират, ако има „грешки“ от служителя (местенето на погребан е само със съдебно разпореждане)? Или всяко разрешение (около 1200 бр./годишно общо във всички села) по всяко време на деня, ще се разписва от директора на ОП, както се иска в промяната?
5. Същото важи и за чл.4, ал.4 съгласуване на всяка строителна дейност по гробовете – 1200 бр./годишно, след като районите имат техническа служба.
6. Относно промяната в чл.16 – какъв е срокът при неплатен навреме гроб, на който има паметник, какво става с него? Продава се на търг или се пази за близките известно време, все пак те са го плащали...
7. Как се губи заплатена такса в чл.8 ал.5 „...То се губи, ако правоимащите лица изнесат всички положени урни, с разрешение на директора на ОП.“? Според мен не е ясно написано, а после ще се прилага.
8. Периодът за промяна в чл.10 какъв е? Все пак до някакъв срок, (напр. една година).

Исканите таблични справки дават информация за проблеми, но не е достатъчна да се правят генерални изводи и изцяло да се сменя налична и възможно работеща структура.

Основното е, че по закон, като отделни населени места в Столична община, селата около София си избират кмет, на който е вменено от **ЗМСМА в чл. 46** да:

3. отговаря за стопанисването на определени от общинския съвет обекти на общинската собственост;

5. приема мерки за подобряване и възстановяване на околната среда и организира охраната на полските имоти;

7. осигурява извършването на административни услуги на физически и юридически лица;

ПРЕДЛОЖЕНИЯТА МИ:

1. **Да не се променя чл.3 с ал.1 и 2.** Избраният кмет да не става външен за гробищния парк. Избирателите ще търсят него.
2. ОП да инициира и осигури съдействие, а след това и контрол на тази важна дейност в административното обслужване по места.
3. За починалите в селото смъртните им актове се издават в кметството, както и разрешенията за погребения на всички починали. **Да се осигури във всяко кметство нужния софтуер** за въвеждане на необходимите данни **от назначените вече специалисти** с НБД (минимум по един в 33-те села в цяла София в момента) с допълнително заплащане, а не с основно заплащане на нов служител. Софтуерът може да даде и **централизирана възможност за ОП** да извлича азбучна, парцелна и откупна информация, а не с ръчно писане в три книги, както се предлага в новата промяна (21 век сме).
4. Техническите служби в районите да подпомогнат местните кметове в изготвяне на схеми и регистри с описи на надгробните имена, а ГРАО-служители - с останалите данни и дати на умиране, за да се следи санитарния срок от 8 години.
5. Да се подпомогнат кметовете в събирането на таксите с подходяща кампания и разясняване, че таксите **не са за купуване, а за НАЕМАНЕ на гроб** в общински гробищен парк (защото масово се ползва терминът „купуване“, който заблуждава жителите и външните хора). Всеки наследник може да плати от името на всички наследници (може да е събрал или да събере таксата от всички наследници), но не и да се разпорежда сам с наследствен с повече наследници гроб. Някои стигат дотам, че искат да си „закупят“ и празен гроб.
6. **Таксите да се съобразят с категорията на земите** в отделните населени места.
7. За децентрализацията – **по-голямата част от таксите да остават за кметството** (само с цел облагородяване на гробищния парк), което ще активира местния кмет да изисква, а жителите – да платят таксите.

Промените засягат една чувствителна част от живота на жителите в селата около София. Надявам се идеята за промени в наредбата да се обмисли по-задълбочено и за постигане на търсените цели - да се активира наличната структура по районите и кметствата със създаване на условия и налагане на контрол. Да се подобри относителния ред на наличната структура е по-икономично и лесно от дублиране и създаване на изцяло нова структура.

С УВАЖЕНИЕ:

/М.Станкова/